

2625

2626

2627

2628

2629

2630

2631

84

B-85

785

ՄԻՔԼՈՊ.

ՀԱՅԱԿԵՐԳՈՒԹԵՆՆ ՄԷԿ ԱՐԱՐ

ԷԿ. ՌՈՊԵՐ ՅԴԱՆՇԱՐԼ

Բարգմ. Ա. Ա.

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԵ

ՅՈՐԺԻՆԵ ԵՒ ՄԵԼԵՏԻ

A. DEVEJIAN LIBRARY
NEW YORK
54 St. Louis
Detroit

Տեսարանը կը ներկայացնէ
«Միկոպ» քերթի փոքր յայտարարութիւններու գրասենեակը. խորք դուռ մը, աջ կողմը քիկնաքոռ մը կամ նստարան մը, ձախ կողմը մինչեւ կուրծքը բարձրացող փայտեայ քեթել միջնորմ մը, որուն առջեւ հորիզոնական սեղան մը հասարակութիւնը կը բաժնէ պաշտօնեաներէն, եւ սակայն այդ միջնորմը բոլորովին չբանտարկէր փոքր յայտարարութիւններով զբաղող պաշտօնեան, անցէ մը կանելի է գուրա ելլել եւ ներս մտնել: Միջնորմին ետին կայ սեղան մը, սեղանին ետին եղեգէ քիկնաքոռ մը եւ քիկնաքոռին ետին պատէն կախած խօսելու յատուկ խողովակ մը, սեղանին վրայ հեռաձայնի գործիք մը, քիկնաքոռին վրայ երեսասարդ եւ սիրուն մեքենագրութիւն մը, որ զբաղած է փոքրիկ յայտարարութիւններ խմբագրելով ո՛չ քէ գրելու մեքենային վրայ, այլ սովորական գրիչով մը:

Ելեհրական լամպը մը կախուած է առաստաղէն անոր գուարք արդուզարդին վրայ:

2003

Ա. Ռ. Ա. Ջ. Ի. Ն. Տ. Ե. Ս. Ի. Լ.

Մերեյլ՝ առանձին

(Մերեյլ առանձին, նստած սեղանին առջև արագօրէ կը գրէ փոքրիկ թուղթերու վրայ, որոնք հետզհետէ կը դառնան մասնաւոր քարթօնի մը մէջ):

Միւրեյլ (Գրելով).— Թիւ 1611 յայտարարութիւն, նշանաւոր գուշակուհի Տիկ. Սէֆօրա, Թոլուսէն պողոտայ, թիւ 47, երջանկութիւն կը պարզուէ տուրձի միւսքի միջոցաւ: Թիւ 1620, ծախու է, ամուսնալուծման հետեւանօք, աղաւաղարար դօտի մը, երկու փոքր կարճ չուներ, և ժան-ժող Ռուսօի գործերը, բոլորն ալ լաւ վիճակի մէջ. դիմել Սթա-նչլալ փողոց թիւ 14: Թիւ 1621, Այլի կին առանց դաւկի, չափազանց կը ձանձրանայ, կը փափաքի սահիլ սովորի, չատ լաւջ. Բ. Պ. Ի. 331 Բօսթ-Ռէսթանթ, Պապլի փողոց: Թիւ 1622, Ամուսնանալ փափաքողներուն, մեծ ժամանում Ամե-րիկուհիներու... (Հեռաձայնի զանգակը կ'ընդհատէ յանկարծ Օր. Մէրէյլի աշխատութիւնը. կը ձգէ գրիչը և ձեռք կ'առնէ հեռաձայնի գործիքը, խօսելով գործիքին մէջ): Այլօ՛ Սթիլօյ թե՛րթը, այո պարո՛ն, հոս է, բայց զիններու խնդրով ես չեմ գրազիր... Այլօ՛, ես միայն փոքր յայտարարութիւն-ներով կը զբաղիմ, զիմեցէք թիւ 928-108. (կը վերսկսէ գրելու)... Մեծ ժամանում ամերիկուհիներու, միլիոններու աղահուսիսութիւն, ոչինչ կը վճարուի նախապէս.— Թիւ 1623, վշտահար սերտ. ախտը պարոն մը կ'ուզէ ամուսնանալ երի-տասարդ հարուստ աղջկան մը հետ, բաւ է որ ան ալ տխուր ըլլայ.— Թիւ 1624... (Դարձեալ կ'ընդհատէ աշխատանքը, խօսելու համար իր ետեւը դրած խօսելու խողովակին մէջ. քանի մը վայրկեանէ ի վեր յաճախորդ մը ներս մտած է, Թորթիւնէն է, երկչոտ կերպով կը մօտենայ զխօսակը ձեռ-քին մէջ բռնած):

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԵՍԻԼ

Միւրեյլ և Թորթիւն

Թորթիւն.— Բարեւ, օրիորդ, հա... օրիորդ, ես...

Միւրեյլ.— (Առանց թողելու խօսելու խողովակը) Վայր-կեան մը, պարոն...

Թորթիւն.— Շատ լաւ: (Կը սպասէ սոքի վրայ, սն-չարժ, գլուխը բաց):

Միւրեյլ.— (Խօսելով խողովակին մէջ) Լաւ ուրեմն, պա-րոն Միւրեյլ... արդեօք 1614 թիւ յայտարարութիւնը խմ-բագրուած է վաղուան թիւին համար (կրկնելով) 1614 թիւ... երկրորդ տպագրութիւն... սպասեցէք... ահաւասիկ բնագիրը... (սեղանին վրայէն թուղթ մը կ'առնէ և կը կարդայ) Բորդուկայցի կին մը կը փափաքի մանկ ընտանիքի մը մէջ, ուր աղաքներ գտնուին, անոնց սովորեցնելու համար իր լեզուն: (ժամանակ մը յետոյ): Լա՛ւ, հիմակ, հաճեցէք հարցնել գրաշարապետին, արդեօք սրբագրեց 1512 թիւ յայտարարութեան փորձը, յաճախորդը զանգասեցաւ սխալ-ներու համար... (Խողովակը տեղը կը դնէ, ճիշդ նոյն վայր-կեանին հեռաձայնը կը հնչէ, մինչ Թորթիւնէն կը փորձէ զ-բորդին ուշադրութիւնը հրաւիրել):

Թորթիւն (Համարձակելով).—

Օրիորդ, հո... ես...

Միւրեյլ (Հեռաձայնը առնելով).—

Վայրկեան մը, պարոն:

Թորթիւն.— Շատ լաւ: (Դարձ-եալ կը սպասէ):

Միւրեյլ (Հեռաձայնով).— Այլօ՛, այո՛, տիկին... Երկուշաբթիի թիւին մէջ յայտարարելու համար, յայտարարութիւնները պէտք է մեզ յանձնուին այս երեկոյ ժամը 6էն առաջ...:

Թորթիւն (ժամացոյցը նայելով

ինքնիրեն).— Ժամը 6ին քառորդ կայ:

Միւրեյլ (Հեռաձայնով).— Անգործածելի գործիքներ կը գնէք, այո՛... Ինչ, չա՛տ սախաղաղան է, ա՛հ, ո՛չ, կա-րելի չէ. կանխիկ վճարումը ոտխաղաղական է... (Պահ մը մտիկ կ'ընէ, աչքին ծայրով առեղծուածային Թորթիւնէն զիտելով, որ կը սպասէ, յետոյ ինքնիրեն), հանգարտ մար-դու մը երեւոյթը ունի սա պարոնը... (վերատին ձեռք առ-նելով հեռաձայնը) Չափազանց կը ցաւիմ տիկին... որոշուած է ուրեմն ձեր յայտարարութիւնը ուրբաթ օր պիտի հրատա-րակուի... Ցաւաւթիւն, տիկին: (Կը ձգէ հեռաձայնը. Թոր-թիւնէն առաջ կուգայ):

Ֆորթիւնէ. — Օրիորդ ներեցէք, ստիպողական գործ ունիմ... (Հեռաձայնի նոր հարուած մը, Մէրէյլ ձեռք կ'առնէ գործիքը) :

Միւրէյլ. — Մհ, վարպետն է որ եր հեռաձայնէ. (Ֆորթիւնէին) փոքր երկվայրկեան մը ևս, պարոն :

Ֆորթիւնէ. — Շատ լաւ. (Ինքնիրեն) այլեւս երկրորդ մը չէ, երրորդն է ասիկա :

Միւրէյլ (Հեռաձայնելով). — Այլ՝ այո՛, պարոն մտիկ կ'ընեմ :

Ֆորթիւնէ (Մենախոսելով). — Աստուած իմ, երբ ստիպողական գործ ունիմ կ'ընեմ, կատակի համար ո... բնաւ ստիպողական գործ չունիմ, տակաւին կրնամ շատ երկար սպասել... սրբան որ պէտք ըլլայ այս երիտասարդ Օրիորդին, որ կ'երեւայ թէ շատ զբաղած է... և շատ ալ լաւ դարգարուած) :

Միւրէյլ (Հեռաձայնելով). — Այո՛ պարոն, Բիգաուօրի դաշինքը յայտարարութեանց ճիւղին յանձնեցի... չկրցայ զայն մեքենայով գրել, որովհետեւ մեքենայ չունիմ, նորոգուելու դացած է... (պահ մը յետոյ հաճոյակատարութեամբ) ո՛չ պարոն... այո՛, պարոն... հարկաւ պարոն... լաւ պարոն... (վերջացած է՝ կը ձգէ գործիքը և կը գիմէ վերջապէս Ֆոնթիւնէի) : Ի՞նչ կը փափաքիք պարոն :

Ֆորթիւնէ (Մօտենալով). — Ահաւասիկ... Օրիորդ... կամ տիկին...

Միւրէյլ. — Օրիորդ :

Ֆորթիւնէ. — Օրիորդ՝ ես... ես կ'ուզեմ յայտարարութիւն մը ձեռք թերթին :

Միւրէյլ. — Ի՞նչ վերնագիր :

Ֆորթիւնէ. — Ներդուլութիւն :

Միւրէյլ (Բացատրելով). — Վաճառականական, տնտեսական, պաշտօնի, վարձակալութեան, թէ կորսուած օտարկայի յայտարարութիւն :

Ֆորթիւնէ. — Ամուսնական, այսպէս ըսելով...

Միւրէյլ. — Երկրորդ ցուցակ... երեք ֆրանք երեսունինգ տանգիմ, երեսուն երկու գիր է արդը...

Ֆորթիւնէ. — Գինը կարեւորութիւն չունի :

Միւրէյլ. — Յայտարարութիւններ խմբադրած էք :

Ֆորթիւնէ. — Այո՛, հարկաւ... ահաւասիկ... (մէկիկ

մէկին բոլոր դրամները կը քրքրէ, որոնցմէ զանազան թուլթեր կը հանէ և կը քննէ) ահաւասիկ... հէ... ահաւասիկ... ոչ... (փնտռելէ դադրելով) ապուշ բան է աս, կորսնցուցեր եմ զայն :

Միւրէյլ. — Հոգ չէ :

Ֆորթիւնէ (Ինքնիրեն). — Զայն գիշերուան սեղանիս վրայ ձգած ըլլալու եմ...

Միւրէյլ. — Հիմա դարձեալ կը շինենք զայն :

Ֆորթիւնէ. — Նախկին ձեռով... կամ գիշերազգեստիս դրպանը...

Միւրէյլ. — Ըսէք ինծի մօտաւորապէս ի՞նչ ըսել կ'ուզէք :

Ֆորթիւնէ. — Լաւ, ահաւասիկ... ես... ես բարեկամ մը ունիմ որ մ'ուզէ ամուսնանալ...

Միւրէյլ. — Բարեկամ մը :

Ֆորթիւնէ. — Այո՛, բարեկամ մը... դաւառացի մը... հաշարաբերութիւններ չունի, ընկերութեանէ չախորժիր : Միայնութիւնն ալ չսիրեր... այնպէս որ կ'ուզէ կին մը գտնել, առանց շատ նեղուելու :

Միւրէյլ. — Անոր հատ մը պիտի հայթայթենք... (գրելով) «Երեւելի երիտասարդ մը...» Երեւելի՞ է բարեկամը :

Ֆորթիւնէ. — Աստուած իմ... անկէց աւելի երեւելիներն ալ կը գտնուին... անկէց նուազ երեւելիներն ալ կարելի է գտնել...

Միւրէյլ. — Ի՞նչ տարիք...

Ֆորթիւնէ. — 32 :

Միւրէյլ. — Հաստատուն գիրք մը ունի :

Ֆորթիւնէ. — Կալուածներու՝ տէր է... 15000 ֆր. եկամուտ և նոյնքան ալ ճաղարներ...

Միւրէյլ. — Ի՞նչպէս... նոյնքան ալ ճաղարներ :

Ֆորթիւնէ. — Ըսել ուզեցի թէ առատելական ճաղարի որջեր ունի, որջեր՝ թիւնէլին չափ բաղձամարդ...

Միւրէյլ. — Գիւղը կը բնակի :

Ֆորթիւնէ. — Այո՛... չափազանց հաճելի տուն մը... զրէթէ գղեակ մը... գետակ մըն ալ կայ... ուր կարելի է կարթով ձուկ որսալ... յետոյ ճաշարահէն Նէվէրի զանգակատունը կը տեսնուի, որ քառասուն քիլօմէթ հեռու է թռչունի արագութեամբ... սքանչելի տեսարան...

պատկանի, և թէ կը բաւէ ծոել միայն... Ահ, բայց ո՞չ, երբէք իմ սեռս չէ ատիկա, կ'ապահովցնեմ ձեզ:

Ֆօրթիւնէ.— Օրիորդ, չեմ կատկածիր այդ մասին:

Միւրէյլ.— Պարզ մեքենագրող մըն եմ ես, բայց ես ալ իմ գաղափարներս ունիմ, զիս հողմացոյցի մը տեղ դնելու չէ:

Ֆօրթիւնէ.— Ահաւասիկ լաւ խօսք մը:

Միւրէյլ.— Բայց խորհուրդ կուտամ անոր չառ չսնդել, կը հասկնա՞ք: Երրորդ անգամն է ատիկա, չորրորդին թող երեսին վրայ ձեռքիս հարուածին սպասէ:

Ֆօրթիւնէ.— Պիտի ջանայ միշտ հեռաձայնել ձեզ, կառէրի չէ կատկածիլ այդ մասին:

Միւրէյլ.— Ահ, կը ցաւիմ որ վարձ չի գար այս վայրէկանիս... այն ատեն պիտի տեսնէիք:

Ֆօրթիւնէ.— Հաճոյքով... բայց որով մասին կը խօսիք:

Միւրէյլ.— Վերի յարկը գտնուող պարոնին մասին...

Սիֆուպի տեղեկութեանց բաժնին պետն է, գեղեցիկ ջորի մը:

Ֆօրթիւնէ.— Ի՞նչ բնաւ ձեզի:

Միւրէյլ.— Ինծի ի՞նչ բրաւ, ինծի հետ ամուսնանալ կ'ուզէ, այդ ապուշը:

Ֆօրթիւնէ.— Իրաւունք ունի:

Միւրէյլ (Միշտ բարկացած).— Ի՞նչ բսիք:

Ֆօրթիւնէ.— Կ'ըսեմ թէ յանցաւոր է... հրէշ մ'է:

Միւրէյլ.— Ժամանակէ մը ի վեր իր կնամեծարութիւնն անբուն առարկան դարձած եմ, միտքը դբեր է զիս կնութեան տանել և ահա երեք օրէ իրարու ետեւէ ինծի կը հեռաձայնէ երեկոյեան ժամը ճին, ձեռքս խնդրելու համար... ապո՛ւշ:

Ֆօրթիւնէ.— Եւ դուք կը մերժէք:

Միւրէյլ.— Ուժգնօրէն:

Ֆօրթիւնէ.— Ինչո՞ւ:

Միւրէյլ.— Ինչպէս թէ ինչու, որովհետեւ չեմ սիրեր զայն:

Ֆօրթիւնէ.— Ահ, թերեւս ձեր սիրտը արդէն գրաւուած է:

Միւրէյլ.— Սիրտս ոչ մէկուն կողմէ գրաւուած է, բայց ամէն պարագայի մէջ այդ պարոնը չէ որ զայն պիտի գրաւէ:

Ֆօրթիւնէ.— Ծեղք է արդեօք:

Միւրէյլ.— Ո՛չ... հապա. քառասուն տարեկան... եւ հրաշալի գիրք մը ունի...

Ֆօրթիւնէ.— Իր պաշտպանութիւնը կրնայ թերեւս ձեզի օգտակար ըլլալ:

Միւրէյլ.— Ես իմ աշխատանքս կէտ առ կէտ խղճմտօրէն կը կատարեմ... պաշտպանի պէտք չունիմ:

Ֆօրթիւնէ.— Ուշադրութիւն ըրէք սիրոյ վշտին, զխրին է անոր համար վրէժ լուծելը:

Միւրէյլ.— Ժիշդ է... մանաւանդ որ չափազանց բարկացաւ է... երբեք չհանդուրժեք վիճարանել իր հետ... կատարեալ լռնապետ մըն է:

Ֆօրթիւնէ.— Եւ կը համարձակիք անոր դէմ կենալ:

Միւրէյլ.— Այո՛:

Ֆօրթիւնէ.— Հակառակ իր հրաշալի գիրքին:

Միւրէյլ.— Հոգս անդամ չէ իր գիրքը... իր դբամբ...

Ֆօրթիւնէ.— Եւ եթէ վրէժ լուծել ուզէ, ի՞նչ պիտի բնէք:

Միւրէյլ.— Զգիտեմ:

Ֆօրթիւնէ.— Պիտի հաւանի՞ք վերջապէս անոր հետ ամուսնանալու...

Միւրէյլ.— Այդ անկարելի է, երբեք:

Ֆօրթիւնէ (Սքանչացումով).— Դուք քաջ էք:

Միւրէյլ.— Ո՛չ, քաջ չեմ ես անշահախնդիր եմ, ահա ամէնը:

Ֆօրթիւնէ.— Լաւ ուրեմն, Օրիորդ, ներեցէք որ քեզ բան մը բռնեմ, գեղեցիկ բան մը:

Միւրէյլ.— Ի՞նչ:

Ֆօրթիւնէ.— Անկեղծօրէն ազէկ բան է անշահախնդիր ըլլալը:

Միւրէյլ.— Այնպէս կը կարծէք:

Ֆօրթիւնէ.— Այո՛... ո՛չ, սպասեցէք ազէկ չէ, գեղեցիկ է:

Միւրէյլ (Զուարճանալով).— Օ՛հ:

Ֆօրթիւնէ.— Եւ երբ մարդ ձեզի չափ սիրուն է, գեղեցիկէն ուելի բան մ'է, գերմարդկային է... երկնային է... հազուադիւրս է:

Միւրէյլ (Խնդալով).— Դուք... արդէն վճարեցիք իմ վարձքս:

Ֆօրթիւնէ.— Ո՛չ բոլորովին, երբ բանէ մը զո՞ս միամտայտիտի քնարերգական վայրկեաններ ունիմ:

Միւրէյլ.— Գո՛հ էք ուրեմն.

Ֆօրթիւնէ (Սքանչացած).— Սքանչացած եմ:

Միւրեյլ.— Ի՞նչ բանի մասին, Աստուած իմ:

Ֆօրթիւնէ.— Ձեզ այդքան վճռական, այդքան քաջ տենետու... Հեմ ճանչնար ձեզ, բայց իբրեւ որ հաճոյք կը պատճառէ ինձ այս բանը: Ահ, կը հասկնամ հիմակ թէ ինչո՞ւ կը փափաքին ձեզ հետ ամուսնանալ, և եթէ կարենայի ինքզինքն թող տալ...

Միւրեյլ.— Ի՞նչ պիտի ընէիք:

Ֆօրթիւնէ.— Լաւ մը չեմ գիտեր... ձեզի փունջ մը պիտի նուիրէի... Ֆրանսուա Գօրէէն արտատանութիւններ պիտի ընէի... ձեզ ընթերցու պիտի հրաւիրէի... ձեզի հարը պիտի նուագէի... ձեզի...

Միւրեյլ.— Ահ, կը չփայտէք գիտ:

Ֆօրթիւնէ.— Բայց կը զսպեմ ինքզինքս, վրաստան եղէք, կը զսպեմ ինքզինքս:

Միւրեյլ (կնդարով).— Թիփ մըն էք դուք:

Ֆօրթիւնէ (Լըջօրէն).— Լա՛ւ թիփ մը:

Միւրեյլ.— Կարծեմ թէ այս, և լաւ թիփեր կը

նմանին անշահախնդիր աղջիկներուն, փողոցները կարելի չէ զանեղ զանանք:

Ֆօրթիւնէ.— Այնպէս որ դուք եւ ես մէկ մէկ բացառու թիւներ ենք այսպէս ըսելով... մանաւանդ դուք:

Միւրեյլ.— Ո՛հ... բայց այդպէս թող ըլլայ... եթէ կ'ուզէք անմիջապէս գիտ հինգ ոտքով հորթի մը նմանցուցէք:

Ֆօրթիւնէ.— Օ՛հ, այդ նմանութիւնը ամէնէն վերջինն է որ պիտի ընարէի:

Միւրեյլ.— Վերջապէս դուք ինծի համար պատկեր կը չինէք, և չիս կը պահէք դափնիներով, կարծես թէ հանրապետութիւնը ազատած ըլլամ... բայց կ'ապահովցնեմ ձեզ թէ այդքան խանդավառութեան արժանի չեմ, արդեօք երեւոյթա՞ն էք դուք:

Ֆօրթիւնէ.— Ո՛հ:

Միւրեյլ.— Ոչ ալ ակադեմական:

Ֆօրթիւնէ.— Ո՛հ ալ ալ:

Միւրեյլ.— Ցաւալի է, չոքողայէ մէտայլ մը նուիրել կուտայիք ինծի, խոնարհութեան երկրորդ աստիճան. Օր. Մէրէյլ, Սիւլուպ թերթի մեքենագրուհին:

Ֆօրթիւնէ (Ականջը սրելով).— Հէ՛, Մէրէյլ ըսիք:

Միւրեյլ.— Ի՞նչ, զարմացուց ձեզ:

Ֆօրթիւնէ (Իր մտածումին հետեւելով).— Մէրէյլ կը կոչուիք, և դուք հոս ամբողջ օրը ելեքտրական լամպարի մը լոյսին տակ, գեանայարկի մը խորը, խոնաւ գրասենեակի մը փայլներուն մէջ կ'անցունէք, Մէրէյլ կը կոչուիք և դուք միշտ այդ աթոռին վրայ էք. սարսափելի է աս:

Միւրեյլ (Լըջութեամբ).— Հարուստ չենք մենք:

Ֆօրթիւնէ (Շարունակելով).— Եւ ի՞նչ վաստակելու համար, օրական հինգ ֆրանք:

Միւրեյլ.— Ո՛հ, 3 ֆր. 33 սանդիմ:

Ֆօրթիւնէ.— 3 ֆրանք 33 սանդիմ, 3 ֆրանք 33 սանդիմ չանելու համար կը համակերպիք այս կեանքին, դուք որ արիւն ունիք ձեր երակներուն մէջ: Ամէն պարագայի մէջ շատ ախտը է խորհիլ թէ ձեզի պէս արարած մը ծնած է յաւիտեանպէս այսպիսի սոսկալի աշխատանքի մը վրայ:

Միւրեյլ.— Ո՛հ, սոսկալի:

Ֆօրթիւնէ (Կարուկ).— Այո՛, սոսկալի, դուք դատապարտուած էք հաւաքելու, ամփոփելու թերթի մը մէկ էջին մէջ մարդկային բոլոր ապուշութիւնները, բոլոր ընչաքաղցութիւնները, բոլոր խեղկատակութիւնները: Ահա թէ ի՞նչ են ձեր փոքրիկ յայտարարութիւնները, անպայման ձեզ կը բարկացնէ յաճախ այս աշխատանքը:

Միւրեյլ.— Շուտ կը յափրանամ:

Ֆօր.— Յետոյ մարդ կը խեղդուի հոս, պատուհան իսկ չկայ:

Միւրեյլ.— Փոքրիկ ծակ մը կայ հոն... բայց գետնին հաւատար է: Փողոցին բոլոր միքրոսկոպները հոն կը խռնուին, չեմ համարձակիր դայն բանալ, չեմ խեղդուիր:

Ֆօր.— Ձե՞ս համարձակիր դայն բանալ, չեմ խեղդուիր ուրեմն. հոս խոնաւութիւն կը հոտի, պաշտօնեայի կեանք, հին թուղթերու դէզ կը հոտի, ի՞նչ կը չնշէք այս մատանին մէջ. առանց օդի, առանց լոյսի, առանց արեւի, արեւը, պղտիկ գործաւորուհի, արեւը, տեղա՞մ էք երբեք դայն, դուք որ Մէրէյլ կը կոչուիք, գիտէ՞ք դո՞նէ ի՞նչ է ան:

Միւրեյլ.— Կիրակիները, Վէնսանի անտառին մէջ երբեմն կը տեսնամ դայն...

Ֆոր. (Մեկամաղոճաօրէն).— Աստուած ի՛մ, որքան տխուր է հոս, եթէ համարձակէի, ձեզ պիտի նմանցնէի պղտիկ ծաղիկի մը, որ կը խամբի... Բայց չեմ համարձակիր, քիչ մը շատ պաշտօնական է, այլ ևս չգործածուիր... :

Միւրեյլ (ժպտելով).— Ծնորհակալ եմ... տակաւին թո՞ւմած ծաղիկ մը չեմ... :

Ֆոր.— Արդէն իսկ տժգոյն ծաղիկ մըն էք, քեզի շատ կը յարմարի, արդէն հրապոյր մըն ալ ան է բանաստեղծական մարդոց աչքին, բայց բժիշկներուն համար ատիկա անարիւնութեան, թոքախտի նշան է. երբեք չէ՞ք հազար :

Միւրեյլ.— Ինչպէ՞ս չէ, երբ որ հարբուխ ունենամ :

Ֆոր.— Երբեք ցաւ չէ՞ք զգար :

Միւրեյլ (Քիչ մը ծաղրական).— Ո՛չ, իսկ դո՞ւք :

Ֆոր.— Ե՛ս, ես ցաւ կը զգամ... ձեզ հոս տեսնելով :

Միւրեյլ.— Բայց պէտք է ապրիլ :

Ֆոր.— Գացէք գործերնուդ, առ չէ կեանք բռնածը. կեանքը, աւելի առողջ, աւելի լաշն, աւելի դուարթ բան մ'է :

Միւրեյլ.— Ի՛նչ է ուրեմն, ըսէք խնդրեմ :

Ֆոր.— Ան, ձեր ըրածին բոլորովին հակառակն է, ապրիլը, գլուխը բարձր բռնել է, չնձել, երկինքը զիտել է, ոտքի ըլլալ է... կը հասկնա՞ք, ոտքի վրայ ըլլալ :

Միւրեյլ (Բնազդաբար ոտքի ելլելով).— Այո՛, հարկաւ... սրբան հաճոյք պիտի պատճառեք ան ինձի... :

Ֆոր. (Աճող հետաքրքրութեամբ մը).— Ա՛հ, նայեցէք, պիտի ուզէի որ ճանչնայիք ամառնային առաւօտեան մը պաշտելի վեհութիւնը, այն ատեն է որ միայն մարդ լայնօրէն, ամբողջօրէն գոյութիւն ունենալուն զգացումը ունի. աչն ատեն է որ իրաւունք ունի մարդ կեանքը գեղեցիկ և բարի գտնելու... ինչ ժամացոյցը ժամը 5 կը հնչէ... կը բանաս պատուհանդ... ամբողջ տունը արդէն լեցուն է խարտեաչ լոյսով... ծիրանեղոյն օդը լեցուն է անտեսանելի թռչուններու ձայնով, որոնք առաւօտեան դուարթութիւնը կ'երգեն... լերան կողէն ոչխարի հոտ մը կ'անցնի... զետակին վրայ անուշ չոգի մը տակաւին կը տառանի... ամէն բան թարմ է, ամէն բան չնորայի է, աշխարհը բոլորովին նոր, մարդ ինքզինքը թեթեւ, թեթեւ կը զգայ... (Լուսթիւն մը, վայրկեան մը կ'երազեն զգայուն մեկամաղճութեամբ մը, յետոյ) :

Միւրեյլ (Քաղցրաբար).— Ինչու եկեք ինձի կը պատմէք բոլոր ասոնք. հանդարտ և անհոգ էի... դուք զիս կ'ամբա-

րոյացնէք ձեր անիշխանական քարոզներով... երկու օր վերջ ալ չիտի կրնամ աշխատիլ... :

Ֆոր.— Աւելի լա՛ւ, (Տեսնելով որ Մէրէյլ զինքը կը զիտէ զարմացած) ձեր հոգին քիչ մը փոշոտ էր... մաքրուելու պէտք ունէր... , թոթուեցի անոր փոշիները... (Մէրէյլ կատկածանքի շարժում մը կ'ընէ) այո՛, այո՛, յանձնուեցէք երազելու քաղցրութեան, մտածելով թէ, թերեւս տեղ մը զդեակ մը կայ, որուն տիրուհին կրնաք ըլլալ :

Միւրեյլ.— Այո՛, այո՛, սպանիական զդեակ մը :

Ֆոր.— Ո՛չ, ֆրանսական զդեակ մը :

Միւրեյլ (Ուսերը թօթուելով).— Ի՛նչ անիմաստ երազ :

Ֆոր.— Ո՛չ այնքան որքան կը կարծես, ո՛չ այնքան :

Ձեզ շատ լաւ կը տեսնեմ հոն, պարզ կտաւէ չրջագեղտով, գլխաբաց վազելով խոտերուն մէջ, մշակելով երակներ և կանկառներ, հոնտեր նետելով հաւնոցին մէջ, հսկելով լուացքները և այգեկուտթիւն վրայ... :

Միւրեյլ (Հրապուրուած).— Ո՛հ, այո՛... հրաշալի պիտի ըլլայ ատիկայ... :

Ֆոր.— կը տեսնէք սա փոքրիկ պաշտօնուհին, իր խոնաւ գեանայարկէն խուսափած, որ չուտով քաջառողջ և հրաշալի եղնձ է : Ո՛չ, բայց կը տեսնէ՞ք զայն հոն՝ ինքզինքը բաց օդին տուած, ազա՛տ, համարձա՛կ, երջանկութեան դազաթնակէտին հասած... Հարկը մզոն հեռու Բարիզէն, իր թերթերէն և իր միքրօսներէն :

Միւրեյլ. Ի՛նչ բան է հոն՝ կոչածնիդ :

Ֆոր.— Հին զդեակ մը զառիթափի մը վրայ... : Սրան, ճաշարան, խաղարան, գեանայարկ, գրադարան, խոհանոց, լուացարան, տոսնըմէկ ննջարան, ախոռ կառատուն, պալքան, պարտէզ, երեսուն հեքթար անտառ և մարդեր... :

Միւրեյլ.— Բա՛ւ է, բա՛ւ է :

Ֆոր. (Վերջացնելու համար).— Եւ այն եւ այլն :

Միւրեյլ.— Ի՛նչ է արդեօք զդեակը :

Ֆոր.— Մաթուլէն է :

Միւրեյլ.— Ի՛նչը :

Ֆոր.— Իմ տունս :

Միւրեյլ (Ապշած).— Եւ զիս հոն կը տեսնէք :

Ֆոր. (Ուժղնօրէն).— Այո՛, օրիորդ :

Միւրեյլ.— Ձեր տո՞ւնը :

Ֆոր.— Այո՛, օրիորդ :

Միւրեյլ.— Պիտի ուզէի որ ես... :

Ֆոր. — Այո՛, օրիւրդ, պիտի ուզէի, կ'ուզե...
Միւրեյլ (Ինքզինքէն ելած). — Ա՛հ, լաւ ուրեմն, լաւ ուրեմն:
Ֆոր. — Այո այսպէս է.
Միւրեյլ. — Բայց այն ատեն, դուք գի՞ւղը կը բնակէիք:
Ֆոր. — Այո՛, իմ ճաշարանէս կը տնոնուի...
Միւրեյլ. — Նէմէրի զանգակատո՞ւնը:
Ֆոր. — Շատ ճիշդ:
Միւրեյլ. — Ի՞նչպէս, դո՞ւք էք ուրեմն պարոն Թ. Բ. Օ.
կեղբոն. պիւրօ:
Ֆոր. (Պոնարհելով). — Նոյն ինքը:
Միւրեյլ. — Արդէն քիչ մը կատկածեցայ այդ մասին:
Ֆոր. — Կարճ կապենք, դիտեցէք զիս լաւ մը... Զեր
առջեւը ունիք երիտասարդ երեւելի պարոնը, երեսուն երկու
տարեկան, հրաշալի կացութիւն, որ կը փափաքի ամուսնա-
նալ պարկեշտ, լուրջ աղջկան մը հետ...
Միւրեյլ (Առովքը ծածկելու համար). — Գալով բուն խնդրին
ստանը վեց ֆր. քսան հինգ սանդիւմ է:
Ֆոր. — Ի՞նչ:
Միւրեյլ. — 16 ֆրանք 25 սանդիւմ կը պարտիք: 5 անոյ
յայտարարութեան համար:
Ֆոր. (Գլուխը թոթուելով). — Ո՛հ:
Միւրեյլ. — Զէ՛ք ուզեր այլ ես զայն յայտարարել:
Ֆոր. — Այսինքն... չեմ դիտեր...
Միւրեյլ. — Ես ալ չեմ գիտեր:
Ֆոր. — Ի՞նչպէս չէք գիտեր, դուք գիտէք զայն...
ձեզմէ կախում ունի:
Միւրեյլ (Չափազանց յուզուած, տակնուվրայ եղած). —
Պա՛րոն... պա՛րոն... բայց խենդութիւն է այս, տակաւին
կէս ժամ առաջ քեզ ճանչցայ դեռ...
Ֆոր. (Չղայնտալ). — Հող չէ, ինծի համար կարեւորութիւն
չունի, դուք այն աղջիկն էք, լուրջ պարկեշտ, եւայլն, դոր
կնութեան առնել կ'ուզէ գիւղաբնակ երիտասարդը:
Միւրեյլ (Կրակի վրայ). — Ի՞նչ կ'ուզէք որ պատասխանեմ:
Ֆոր. — Պատասխանեցէք այո՛... (Կ'անցնի բաժանումէն
և կը հասնի Մէրէյլի մօտ), ըսէք կ'ուզէք հետս գալ հո՞ն:
Միւրեյլ. — Ուշադրութիւն ըրէք ձեր խօսքերուն: Եթէ
կառակ մըն է բրածնիդ, զգուշի պիտի ըլլայ...:
Ֆոր. — Գարշելի պիտի ըլլար, պարկեշտ մարդ մը այդ-
պիսի կատակներ չըներ, օրիորդ Մէրէյլ, պատիւը ունիմ ձեր
ձեռքը խնդրելու:

Միւրեյլ. — Շատ շուտ է:
Ֆոր. (Աճապարեղով). — Պատահմունքը մէկ մազ մը միանջ
ունի, վեցուկէս տարիէ ի վեր ձեզ կը սպասեմ, կարծեմ թէ
այլ կը բաւէ, որոշում մը տանք... այո՛ կամ ո՛չ:
Միւրեյլ. — Նոյն իսկ չեմ գիտեր թէ ի՞նչպէս կը կոչուիք:
Ֆոր. — Լաւ ուրեմն, դուք պիտի կոչուիք արիկն Ֆոր...
(Հեռաձայնին յանկարծակի հնչիւնը իր խօսքը կը կտրէ):
Միւրեյլ (Գործիքը ձեռք առնելով). — Երկվայրկեան մը:
Ֆոր. — Շատ լաւ:
Միւրեյլ (Պօսելով). — Այլօ՛, հէ՛, դարձեալ դուք էք,
(Ֆորթիւնէին, լքուած ձեւով մը) Նորէն ան է:
Ֆոր. — Ո՛վ է որ:
Միւրեյլ. — Ան, տեղեկատուութեանց պետը... Նորէն սկսաւ:
Ֆոր. (Տիրակաւորէն ձեռք առնե-
լով հեռաձայնը). — Մի՛ շարժիք,
ես պիտի պատասխանեմ իրեն:
Միւրեյլ (Փորձելով զայն ետ կեց-
նել). — Ո՛հ, ո՛չ, ձգեցէք խենթու-
թիւն պէտք չէ:
Ֆոր. — Ինչո՞ւ չէ, պիտի տեսնէք
հիմակ:
Միւրեյլ (Յաղթուած եւ ապշած).
— Մ՛հ:
Ֆոր. (Հեռաձայնելով). — Այլօ՛,
ա՛հ, դո՞ւք էք որ օրիորդ Մէրէյլի
ձեռքը ստանալ կը փափաքիք, լաւ
ուրեմն, կրնաք այլեւս մէկ կողմ քաշուիլ ձեր սագ... (Պո-
սալով) Ծեր սագ կ'ըսեմ:
Միւրեյլ (Փաթեթէն քաշելով). — Բայց խենթ էք դուք,
խենթ էք:
Ֆոր. (Շարունակելով). — Այլօ՛, այլօ՛, ո՛վ եմ ես, օ-
րիորդ Մէրէյլի նշանածն եմ, և ան ալ ձանձրացած է ձեր
գործարանէն, ալ հոս ոտք չպիտի դնէ, ձեզի իր հրաժարա-
կանը կուտամ:
Միւրեյլ. — Ո՛հ, ո՛չ, չեմ թոյլատրեր ձեզ...
Ֆոր. (Մէրէյլին, գոհ դէմքով մը). — Եղաւ, պաշտօ-
նանկ եղած էք:
Միւրեյլ. — Պաշտօնանկ եղած:
Ֆոր. (Հեռաձայնին). — Հոս նայեցէք, ձեզ հարմարի
չեմ հրաւիրեր, բայց ազատ էք զայն յայտարարելու ձեր

թերթին մէջ... (Կախելով գործիքը իր տեղը) Գիշեր բարի,
ձերուկա, ա՛լ մի՛նակդ խօսէ :

Մերէյ (Կէս մը ժպտուն, կէս մը լարկացած). — Բայց,
սարտափելի է աս :

Յօր. (Զեռքերը չփելով). — Ահա՛, լաւ մը գործերնիդ
խանդարեցի, ապագանիդ խորտակեցի... Եղածը կարելի չէ
դարմանել... Ամէն բան լաւ կ'ընթանայ, հիմակ եկէք եր-
թանք ընթերի :

Մերէյ. — Բայց...

Յօր. — Բայց մայց չկայ, (Օգնելով անոր որ հազուի)
աշուարիկ ձեր գլխարկը, ահա ժաքէթը, շուտ, կը սիւրեմ
ձեզ... Կը փախցնեմ ձեզ, կեանքն է որ կը սկսի ձեզ համար :

Մերէյ (Համակերպած). — Գոնէ անուննիդ քսէք ինծի :

Յօր. (Արագօրէն). — Կնունքի անունս Յօրթիւնէ, որ լա-
տիներէնէն առնուած է և կը նշանակէ «երջանիկ մարդը»...
ընտանեկան անունս Յօսթէն, աս ալ լատիներէնէն կուգայ :

Մերէյ (Զեռնոցները կոճկելով). — Եւ ի՞նչ կը նշանակէ :

Յօր. — Միեւնոյն բանը, «երջանիկ մարդը» :

Մերէյ (Խնդալով). — Որքա՛ն երջանկութիւն :

Յօր. — Մեր երկուքին ալ բաւելու չափ, (Տանելով Մէ-
րէյի) շո՛ւտ, մեկնինք... (Կանգ առնելով դրան սեմին միայ),
Բայց նախ...

Մերէյ. — Ի՞նչ :

Յօր. — Պէտք է որ լսածնորդ գրուիմ Սիլվալին... իրա-
պէս պարտական եմ այս բանը անոր : (Կը մեկնին) :

2625
2626
2627
2628
2629
2630
2631

7

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1861596

6

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1861595

5

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1861594

4

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1862437

3

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1861593

2

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1861592

1

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1861591

2013

